Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe
Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach
ISSN 2083-8611 Nr 330 · 2017

Kinga Orlińska

Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej
Wydział Nauk Stosowanych
Katedra Zarządzania
orlinska@op.pl

ZMIANY W POZIOMIE WYDATKÓW POLSKICH GOSPODARSTW DOMOWYCH NA LEKI I ARTYKUŁY MEDYCZNE ORAZ MEDYCZNE DOBRA TRWAŁEGO UŻYTKU

Streszczenie: W artykule podjęty został temat zmian w poziomie wydatków polskich gospodarstw domowych na leki i artykuły medyczne oraz medyczne dobra trwałego użytku. Autor przedstawia, w jaki sposób zmieniał się poziom wydatków na przestrzeni lat 2006-2015 oraz jaki jest udział wydatków na artykuły medyczno-farmaceutyczne, a także sprzęt i urządzenia medyczne w wydatkach ogółem wśród polskich gospodarstw domowych. Podstawę informacyjną artykułu stanowi literatura przedmiotu oraz statystyki masowe, w tym prowadzone przez Główny Urząd Statystyczny badania budżetów gospodarstw domowych. Na podstawie analizy zgromadzonych źródeł informacji stwierdzono, że polskie gospodarstwa domowe z roku na rok wydają coraz więcej na ochronę zdrowia, w tym na leki i artykuły medyczne oraz medyczne dobra trwałego użytku.

Słowa kluczowe: gospodarstwa domowe, wydatki na zdrowie, badania budżetów gospodarstw domowych, Polska.

JEL Classification: D12, E21, H31, I11, I12.

Wprowadzenie

Jedną z podstawowych potrzeb, która pojawia się w ramach prawidłowo funkcjonującego gospodarstwa domowego jest ochrona zdrowia osób tworzących to gospodarstwo. W zdecydowanej większości krajów rozwiniętych wydatki na ochronę zdrowia są finansowane z pieniędzy publicznych, jednak indywidualnym wydatkom gospodarstw domowych na ochronę zdrowia, w tym na leki

i artykuły medyczne oraz medyczne dobra trwałego użytku, również należy poświęcać uwagę. Wydatki na ochronę zdrowia zaczynają bowiem stanowić coraz większą część całkowitych wydatków polskich gospodarstw domowych [Skrzypczak i Haczyński, 2004; Skrzypczak, 2010]. W 2014 r. polskie gospodarstwa domowe wydały na ochronę zdrowia z własnych funduszy 24 850,2 mln zł [*Narodowych rachunek*…, 2015].

Celem artykułu jest przedstawienie i analiza poziomu wydatków polskich gospodarstw domowych na leki, artykuły medyczne oraz medyczne dobra trwałego użytku. Celem artykułu jest także zwrócenie uwagi na zmiany w wielkościach tych wydatków na przestrzeni ostatnich lat oraz na ich rosnący udział w całkowitych wydatkach konsumpcyjnych.

W artykule wykorzystano polską i zagraniczną literaturę przedmiotu, a także wyniki badań GUS dotyczące budżetów polskich gospodarstw domowych (lata 2006-2015).

1. Gospodarstwa domowe – podmiot gospodarujący

W literaturze przedmiotu istnieje wiele definicji określających gospodarstwo domowe. Zauważa się ewolucję pojęcia oraz podejścia do definiowania tej kategorii. Początkowo dominowało podejście przedmiotowe, które podkreślało działania, jakie mają miejsce w gospodarstwie domowym, których celem jest zaspokojenie potrzeb [Janoś-Kresło i Mróz, 2006]. Klasyczna już definicja gospodarstwa domowego określa je jako bazę ekonomiczną jednostki bądź grupy osób, które łączą więzy rodzinne lub więzy innego rodzaju. Poszczególni członkowie gospodarstwa domowego zamieszkują razem (nawet jeśli są okresowo nieobecni, lecz pozostają całkowicie lub częściowo na utrzymaniu gospodarstwa), łączą swoje przychody, zasoby dóbr materialnych oraz reprezentowaną przez siebie siłę roboczą w celu zaspokojenia potrzeb gospodarstwa [Hodoly, 1971].

GUS definiuje w swoich raportach gospodarstwo domowe jako zespół osób spokrewnionych lub niespokrewnionych, które mieszkają ze sobą i wspólnie się utrzymują. Jeśli jedna z osób mieszkających razem utrzymuje się oddzielnie, osoba ta tworzy odrębne, jednoosobowe gospodarstwo domowe [Maciejewski, 2003, Janoś-Kresło i Mróz, 2006].

Gospodarstwo domowe jako podmiot gospodarujący powinno zapewnić wszystkim swoim członkom dobrobyt materialny – jest to misja gospodarstwa domowego, z kolei satysfakcjonujące zaspokajanie potrzeb (zarówno indywidualnych, jak i wspólnych) – to cel każdego gospodarstwa domowego (rys. 1).

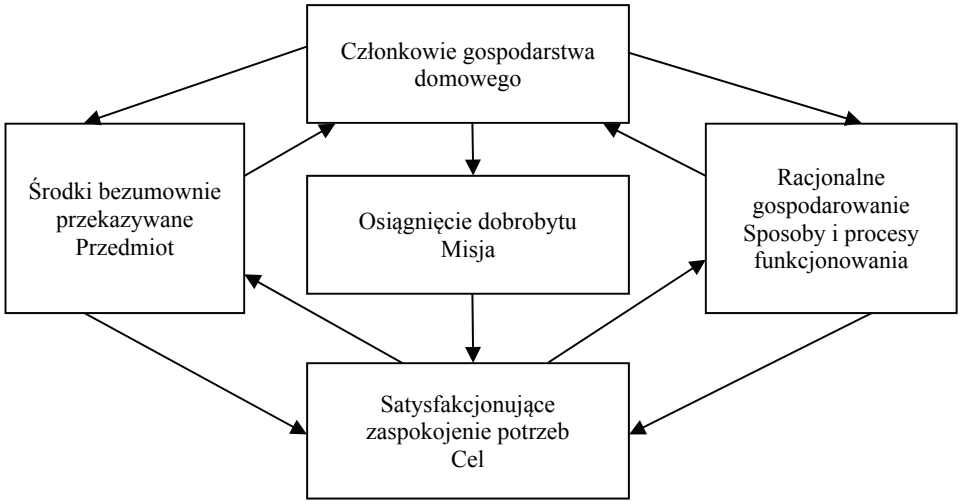

Rys. 1. Gospodarstwo domowe jako jednostka gospodarująca

Źródło: Kacperski, Wiszniewski [2002, s. 11].

Członkowie gospodarstw domowych mogą występować w trzech rolach, jako: wytwórcy, nabywcy, konsumenci. Wszystkie te zachowania są ze sobą ściśle związane – tworzą zintegrowany cykl działań, prowadzący do zaspokajania potrzeb konsumpcyjnych [Kędzior, 2004]. Gospodarstwem domowym określa się zatem autonomiczną jednostkę gospodarującą, której celem jest zaspokojenie potrzeb wszystkich osób wchodzących w jej skład [Maciejewski, 2016]. Część środków pieniężnych, jakimi dysponuje gospodarstwo zostaje przeznaczona na bieżące potrzeby konsumpcyjne, a pozostała część, w formie oszczędności, służy jako inwestycje mające na celu polepszenie wyposażenia gospodarstwa domowego [Maciejewski, 2013].

Podział gospodarstw domowych oparty bywa zazwyczaj na głównym źródle dochodów, z których korzysta dane gospodarstwo: gospodarstwo domowe pracowników (na stanowiskach robotniczych i nierobotniczych), rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów i rencistów oraz utrzymujących się z innych źródeł [Podolec, Ulman i Wałęga, 2008]. Taki podział zastosowano również w tej pracy.

2. Ochrona zdrowia w polskich gospodarstwach domowych

Jednym z podstawowych czynników warunkujących poczucie bezpieczeństwa społeczeństwa jest sytuacja zdrowotna. W sektorze ochrony zdrowia można wyróżnić wydatki na ochronę zdrowia ze źródeł publicznych oraz prywatnych.

Interesującą analizę podejmuje H. Mruk [2013], podkreślając, że rozwój ekonomii behawioralnej może powodować zmianę zachowań konsumentów, a przez to wpływać na powstawanie nowych wzorców w społeczeństwie. Konsumenci w swoich wyborach będą chcieli kierować się większą racjonalnością dotyczącą wydatków na ochronę zdrowia.

Do wydatków polskich gospodarstw domowych [Zalega, 2013] na ochronę zdrowia zalicza się wydatki na leki, artykuły medyczne oraz medyczne dobra trwałego użytku, usługi ambulatoryjne oraz medycyny niekonwencjonalnej, a także usługi szpitalne i sanatoryjne.

W artykule w sposób szczegółowy zostanie przedstawiony poziom wydatków na leki, artykuły medyczne i medyczne dobra trwałego użytku, które są finansowane z budżetów pieniężnych gospodarstw domowych.

Wśród czynników wpływających na podjęcie decyzji o wydatkach na ochronę zdrowia można wymienić starzenie się społeczeństwa, które dodatnio wpływa na wielkość wydatków na ochronę zdrowia [Okunade, Karakus i Okeke, 2004; Christiansen i in., 2006]. Istnieje również wiele czynników pozamedycznych, są to m.in.: dochody [Okunade i Murthy, 2002], status społeczny, wsparcie społeczne, edukacja, warunki pracy, środowisko fizyczne, czynniki genetyczne, biologiczne [Piekut, 2005, 2008; Frączkiewicz-Wronka, 2009], struktura demograficzna, technologie medyczne oraz konstrukcja instytucjonalna systemu zdrowia [Xu, Saksena i Holly, 2011]. Dochód i wykształcenie są czynnikami, które mają pozytywny wpływ na zdrowie [Rout, 2010].

3. Wydatki na leki i artykuły medyczne oraz dobra trwałego użytku w polskich gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych

Dane przedstawione w artykule pochodzą z „Budżetów gospodarstw domowych" w latach 2006-2015, opublikowanych przez GUS[1] (tab. 1).

[1] Dane publikowane przez GUS przedstawiają deklarowane przez badane gospodarstwa domowe średnie miesięczne wydatki na osobę. Eksperci z zakresu ochrony zdrowia zalecają, aby deklarowane przez badanych wydatki traktować jako minimalne [Ministerstwo Zdrowia, 2008]. Zastosowana w badaniach budżetów gospodarstw domowych metoda reprezentacyjna daje podstawę do uogólnienia wyników, uzyskanych wśród badanych gospodarstw, na całą zbiorowość konsumentów w Polsce [Ryć i Skrzypczak, 2005; Skrzypczak, 2011; GUS, 2011].

Tabela 1. Przeciętne miesięczne wydatki[2] na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych w latach 2006-2015 (w zł)

Wyszczególnienie	**Wydatki**					
	Ogółem	Leki i artykuły medyczne oraz medyczne dobra użytku	Zdrowie	Żywność i napoje bezalkoholowe	Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	Transport
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
Gospodarstwa domowe pracowników na stanowiskach robotniczych						
2006	551,97	11,57	17,84	168,48	109,92	48,29
2007	609,24	12,87	19,83	182,42	113,56	55,97
2008	695,79	15,38	23,33	197,03	133,02	70,31
2009	728,55	16,98	26,05	204,42	144,42	68,33
2010	740,23	16,4	24,49	207,62	154,07	69,29
2011	771,01	17,38	26,73	214,91	160,8	74,07
2012	795,01	18,56	27,84	222,82	165,1	78,21
2013	812,54	19,02	28,43	225,07	172,61	76,88
2014	825,45	19,75	29,56	222,76	168,44	76,95
2015	842,18	21,42	32,64	223,84	174,11	75,41
Gospodarstwa domowe pracowników na stanowiskach nierobotniczych						
2006	990,06	22,61	39,32	213,38	169,97	114,51
2007	1060,79	24,94	44,31	229,28	172,32	123,42
2008	1 166,14	26,57	47,63	243,75	190,12	142,44
2009	1241,27	30,03	53,1	251,17	209,39	157,71
2010	1288,47	30,11	53,71	258,9	222,94	153,4
2011	1297,62	31,02	56,12	268,17	233,85	152,43
2012	1347,13	32,21	58,82	278,51	233,74	164,92
2013	1346,92	33,89	58,63	278,41	242,15	161,94
2014	1356,91	32,97	56,98	276,55	238,89	157,53
2015	1361,25	35,31	63,58	273,73	240,4	145,81
Gospodarstwa domowe rolników						
2006	573,76	13,79	20,45	201,74	93,42	64,61
2007	614,96	14,24	21,73	213,78	91,67	64,45
2008	693,57	15,98	25,3	226,91	109,18	77,13
2009	712	18,76	28,83	236,1	121,9	66,34
2010	757,25	18,32	28,29	238,85	140,38	87,16
2011	736,02	18,38	27,59	243,22	132,52	76,54
2012	784,59	21,2	30,8	249,87	138,92	87,55
2013	784,62	22,17	33,23	246,99	146,36	79,6
2014	799,35	21,54	33,44	247,73	138,99	86,5
2015	779,14	21,52	33,85	243,84	133,77	84,53
Gospodarstwa domowe pracujących na własny rachunek						
2006	955,26	17,74	33,39	216,07	161,9	102,79
2007	1093,81	20,37	38,57	230,2	166,02	147,66
2008	1 193,00	22,75	44,59	242,73	196,94	166,76
2009	1208,08	26,72	48,5	250,61	216,99	146,32
2010	1206,91	24,6	47,12	253,56	208,35	137,68
2011	1221,52	24,94	49,66	258,89	226,97	144,28
2012	1270,87	26,6	50,29	273,14	233,96	149,56
2013	1288,31	28,64	51,58	273,4	236,26	150,11
2014	1302,4	28,71	52,62	271,7	232,87	133,15
2015	1310,93	29,46	58,04	268,91	235,04	125,52

[2] W artykule wydatki zostały przedstawione w wartościach nominalnych.

cd. tabeli 1

1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów						
2006	800,36	51,73	64,88	236,65	186,16	41,93
2007	848,26	55,22	70,74	250,5	187,67	44,35
2008	935,31	60,01	76,36	270,64	215,43	54,22
2009	1002,98	63,24	81,67	283,13	236,33	55,93
2010	1041,46	62,76	80,84	292,7	253,41	60,99
2011	1080,14	67,09	86,92	301,79	269,07	63,8
2012	1117,56	69,31	90,43	312,98	272,48	67,68
2013	1144,22	73,16	94,85	314,88	279,67	72,3
2014	1156,86	72,26	94,69	314,54	273,48	64,2
2015	1180,53	71,88	95,88	314,6	277,76	66,41

Źródło: Na podstawie: *Budżety gospodarstw domowych w latach 2006-2015* (2007-2016).

W latach 2006-2015 największe wydatki na artykuły medyczno-farmaceutyczne oraz urządzenia i sprzęt medyczny odnotowano w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów, ich wydatki wzrosły w badanym okresie z niecałych 52 zł do blisko 72 zł (wzrost o ok. 39%). Wydatki na ochronę zdrowia w tym zakresie w gospodarstwach domowych pracowników na stanowiskach robotniczych wzrosły z poziomu niespełna 12 zł w 2006 r. do poziomu ponad 21 zł w 2015 r. (wzrost o 85%), z kolei w gospodarstwach domowych pracowników na stanowiskach nierobotniczych, w analogicznym obszarze czasowym, wydatki wzrosły z poziomu blisko 23 zł do ponad 35 zł (wzrost o 56%). W gospodarstwach domowych rolników wydatki wzrosły w latach 2006-2015 z poziomu niecałych 14 zł do poziomu niespełna 22 zł (wzrost o 56%), wydatki w gospodarstwach domowych pracujących na własny rachunek wzrosły o blisko 66%, w roku 2005 wyniosły blisko 18 zł, z kolei w roku 2015 osiągnęły poziom niecałych 30 zł. Wyjątek stanowią lata 2010, 2014 a także 2015, wówczas średnie miesięczne wydatki na leki i artykuły medyczne oraz medyczne dobra trwałego użytku zmniejszyły się w niewielkim stopniu (spadek wartości o kilkadziesiąt groszy). Z roku na rok odnotowano wzrost wydatków ogółem we wszystkich typach gospodarstw domowych. Wartość wydatków na zdrowie (ogółem), żywność i napoje bezalkoholowe, użytkowanie mieszkania i nośniki energii oraz transport, na przestrzeni lat 2006-2015, również uległy zwiększeniu.

W latach 2006-2015 udział miesięcznych wydatków na artykuły medyczno-farmaceutyczne oraz urządzenia i sprzęt medyczny w wydatkach ogółem przypadający na jedną osobę systematycznie wzrastał, w roku 2010, 2014 oraz 2015 w niektórych grupach gospodarstw domowych zaobserwowano spadek wartości (tab. 2).

Tabela 2. Udział miesięcznych wydatków na artykuły medyczno-farmaceutyczne oraz urządzenia i sprzęt medyczny w wydatkach ogółem, w innych wydatkach, a także w dochodzie rozporządzalnym na jedną osobę w polskich gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych w latach 2006-2015 (w %)

Wyszczególnienie	**Wydatki**					**Dochód rozporządzalny**
	Ogółem	Zdrowie	Żywność i napoje bezalkoholowe	Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	Transport	
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
Gospodarstwa domowe pracowników na stanowiskach robotniczych						
2006	2,10	64,85	6,87	10,53	23,96	1,86
2007	2,11	64,90	7,06	11,33	22,99	1,84
2008	2,21	65,92	7,81	11,56	21,87	1,89
2009	2,33	65,18	8,31	11,76	24,85	1,97
2010	2,22	66,97	7,90	10,64	23,67	1,83
2011	2,25	65,02	8,09	10,81	23,46	1,86
2012	2,33	66,67	8,33	11,24	23,73	1,92
2013	2,34	66,90	8,45	11,02	24,74	1,92
2014	2,39	66,81	8,87	11,73	25,67	1,90
2015	2,54	65,63	9,57	12,30	28,40	1,98
Gospodarstwa domowe pracowników na stanowiskach nierobotniczych						
2006	2,28	57,50	10,60	13,30	19,75	2,01
2007	2,35	56,29	10,88	14,47	20,21	2,02
2008	2,28	55,78	10,90	13,98	18,65	1,91
2009	2,42	56,55	11,96	14,34	19,04	2,02
2010	2,34	56,06	11,63	13,51	19,63	1,89
2011	2,39	55,27	11,57	13,26	20,35	1,91
2012	2,39	54,76	11,57	13,78	19,53	1,90
2013	2,52	57,80	12,17	14,00	20,93	1,99
2014	2,43	57,86	11,92	13,80	20,93	1,90
2015	2,59	55,54	12,90	14,69	24,22	2,00
Gospodarstwa domowe rolników						
2006	2,40	67,43	6,84	14,76	21,34	2,00
2007	2,32	65,53	6,66	15,53	22,09	1,68
2008	2,30	63,16	7,04	14,64	20,72	1,80
2009	2,63	65,07	7,95	15,39	28,28	2,12
2010	2,42	64,76	7,67	13,05	21,02	1,79
2011	2,50	66,62	7,56	13,87	24,01	1,87
2012	2,70	68,83	8,48	15,26	24,21	1,94
2013	2,83	66,72	8,98	15,15	27,85	1,92
2014	2,69	64,41	8,69	15,50	24,90	2,05
2015	2,76	63,57	8,83	16,09	25,46	2,06
Gospodarstwa domowe pracujących na własny rachunek						
2006	1,86	53,13	8,21	10,96	17,26	1,61
2007	1,86	52,81	8,85	12,27	13,80	1,63
2008	1,91	51,02	9,37	11,55	13,64	1,70
2009	2,21	55,09	10,66	12,31	18,26	1,91
2010	2,04	52,21	9,70	11,81	17,87	1,68
2011	2,04	50,22	9,63	10,99	17,29	1,67
2012	2,09	52,89	9,74	11,37	17,79	1,73
2013	2,22	55,53	10,48	12,12	19,08	1,81
2014	2,20	54,56	10,57	12,33	21,56	1,76
2015	2,25	50,76	10,96	12,53	23,47	1,69

cd. tabeli 2

1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów						
2006	6,46	79,73	21,86	27,79	123,37	5,93
2007	6,51	78,06	22,04	29,42	124,51	5,89
2008	6,42	78,59	22,17	27,86	110,68	5,82
2009	6,31	77,43	22,34	26,76	113,07	5,67
2010	6,03	77,63	21,44	24,77	102,90	5,31
2011	6,21	77,19	22,23	24,93	105,16	5,44
2012	6,20	76,64	22,15	25,44	102,41	5,34
2013	6,39	77,13	23,23	26,16	101,19	5,51
2014	6,25	76,31	22,97	26,42	112,55	5,23
2015	6,09	74,97	22,85	25,88	108,24	5,00

Źródło: Na podstawie: *Budżety gospodarstw domowych w latach 2006-2015* (2007-2016).

Na podstawie analizy miesięcznego udziału wydatków na artykuły medyczno-farmaceutyczne oraz urządzenia i sprzęt medyczny można wysunąć następujące wnioski:

- najwyższym udziałem wydatków na zdrowie (w zakresie badanego obszaru) w wydatkach ogółem charakteryzowały się gospodarstwa domowe emerytów i rencistów (6,46% w 2006 r., w 2015 r. – 6,09%); najniższy był w 2010 r. i wyniósł odpowiednio 6,03%,
- w większości gospodarstw domowych nastąpił spadek udziału wydatków na leki i artykuły medyczne oraz medyczne dobra trwałego użytku w latach 2010 oraz 2014,
- we wszystkich typach gospodarstw domowych w roku 2015 zaobserwowano wzrost wartości udziału omawianych wydatków, z wyjątkiem gospodarstw domowych emerytów i rencistów – wartość spadła do poziomu 6,09% (w roku 2014 wyniosła 6,25%),
- w gospodarstwach domowych pracowników na stanowiskach robotniczych, rolników i pracujących na własny rachunek odnotowano wzrost udziału wydatków na wyroby medyczno-farmaceutyczne względem dochodu rozporządzalnego,
- w większości gospodarstw domowych nastąpił wzrost wartości udziału wydatków na artykuły medyczno-farmaceutyczne oraz medyczne dobra trwałego użytku względem innych wydatków, wyjątek stanowią gospodarstwa emerytów i rencistów, w których wzrost wartości nastąpił tylko względem wydatków na żywność oraz napoje bezalkoholowe.

Podsumowanie

Na podstawie analizy zmian, jakie zachodziły w poziomie wydatków polskich gospodarstw domowych w latach 2006-2015 na leki i artykuły medyczne oraz medyczne dobra trwałego użytku można wnioskować, że największy poziom wydatków występuje w gospodarstwach emerytów i rencistów, najmniejszy odnotowano w gospodarstwach domowych pracowników robotniczych. W większości gospodarstw domowych zaobserwowano w 2010 oraz 2014 r. niewielkie ograniczenie miesięcznych wydatków, w niektórych gospodarstwach ograniczenie to było widoczne również w 2015 r. Przyczyną takiego stanu mogło być pogorszenie sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych, będące charakterystyczne dla kryzysu gospodarczego. W konsekwencji taki stan mógł w niewielkim stopniu znaleźć odbicie w poziomie wydatków polskich gospodarstw domowych. Zagadnienie to może być podstawą do poszerzenia wiedzy w zakresie dotyczącym wartości wydatków podczas kryzysu gospodarczego. Kryzys gospodarczy nie wpłynął jednak na tendencję zwiększania się wartości wydatków w badanym obszarze czasowym, we wszystkich gospodarstwach domowych (bez względu na kryterium jego podziału) zaobserwowano wzrost wydatków na przestrzeni lat 2006-2015.

Literatura

Budżety gospodarstw domowych w 2006-2015 (2007-2016), GUS, Warszawa.

Christiansen T., Bech M., Lauridsen J., Nielsen P. (2006), *Demographic Changes and Aggregate Health-Care Expenditure in Europe*, Enepri Research Report 32, AHEAD.

Frączkiewicz-Wronka A. (2009), *Zarządzanie publiczne w teorii i praktyce ochrony zdrowia*, Wolters Kluwer, Warszawa.

GUS (2011), *Metodologia badania budżetów gospodarstw domowych*, Warszawa.

Hodoly A. (1971), *Gospodarstwo domowe i jego rola społeczno-ekonomiczna*, KiW, Warszawa.

Janoś-Kresło M., Mróz B. (2006), *Konsument i konsumpcja we współczesnej gospodarce*, SGH, Warszawa.

Kacperski K., Wiszniewski E. (2002), *Ekonomika gospodarstwa domowego*, Warszawska Wyższa Szkoła Ekonomiczna, Warszawa.

Kędzior Z. (2004), Relacje konsument – gospodarstwo domowe jako obiekt badań marketingowych [w:] L. Garbarski (red.), *Kontrowersje wokół marketingu w Polsce – tożsamość, etyka, przyszłość*, WSPiZ im. L. Koźmińskiego, Warszawa, s. 377-381.

Maciejewski G. (2003), *Poziom zamożności polskich gospodarstw domowych*, WSZiNS, Tychy.

Maciejewski G. (2013), Gospodarstwa domowe w epoce postmodernizmu, „Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach", nr 136, s. 209-217.

Maciejewski G. (2016), *Gospodarstwo domowe jako podmiot sprawczy rozwoju innowacyjnej gospodarki*, „Konsumpcja i Rozwój", nr 3(16), s. 5-19.

Ministerstwo Zdrowia (2008), *Finansowanie ochrony zdrowia w Polsce – Zielona Księga II*, Warszawa.

Mruk H. (2013), *Zachowania pacjentów a wydatki na ochronę zdrowia*, „Problemy Zarządzania", nr 11(1), s. 160-173.

Narodowy Rachunek Zdrowia 2014 (2015), GUS, Warszawa.

Okunade A.A., Karakus M.C., Okeke C. (2004), *Determinants of Health Expenditure Growth of the OECD Countries: Jackknife Resamplingplan Estimate*, „Health Care Management Science", Vol. 7, s. 173-183.

Okunade A.A., Murthy V.N.R. (2002), *Technology as a 'Major Driver' of Health Care Costs: A Cointegration Analysis of the Newhouse Conjecture*, „Journal of Health Economics", No. (21), s. 147-159.

Piekut M. (2005), *Zróżnicowanie wydatków na zdrowie w gospodarstwach domowych z dziećmi na utrzymaniu*, „Wiadomości Statystyczne", nr 9, s. 31-38.

Piekut M. (2008), *Polskie gospodarstwa domowe – dochody, wydatki i wyposażenie w dobra trwałego użytkowania*, Wydawnictwo Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa.

Podolec B., Ulman P., Wałęga A. (2008), *Aktywność ekonomiczna a sytuacja materialna gospodarstw domowych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków.

Rout H.S. (2010), *Gender and Household Health Expenditure in Odisha*, "India Journal of Health Management", No. 12, s. 445-460.

Ryć K., Skrzypczak Z. (2005), *Publiczne i prywatne wydatki na ochronę zdrowia w Polsce. Ile nas kosztuje ochrona zdrowia?* „Problemy Zarządzania", nr 10(4), s. 209-226.

Skrzypczak Z. (2010), *Skala obciążeń polskiego społeczeństwa wydatkami na ochronę zdrowia*, „Zdrowie Publiczne", nr 2, s. 107-111.

Skrzypczak Z. (2011), *Wydatki gospodarstw domowych na ochronę zdrowia w Polsce*, „Studies&Procedings of Polish Association for Knowledge Management", nr 55, s. 166-175.

Skrzypczak Z., Haczyński J. (2004), *Udział wydatków na ochronę zdrowia w wydatkach gospodarstw domowych w Polsce w latach 1995-2002*, „Problemy Zarządzania", nr 6(4), s. 178-191.

Xu K., Saksena P., Holly A. (2011), *The Determinants of Health Expenditure. A Country--Level Panel Data Analysis*, Results for Development Institute Working Paper.

Zalega T. (2013), *Wydatki na ochronę zdrowia w polskich gospodarstwach domowych w okresie kryzysu*, „Problemy Zarządzania", nr 11(1), s. 174-192.

CHANGES IN THE LEVEL OF EXPENDITURE OF POLISH HOUSEHOLDS ON MEDICINES AND MEDICAL SUPPLIES AND MEDICAL DURABLE GOODS

Summary: In the article taken was about changes in the level of expenditure of Polish household on medicines and medical supplies and medical durable goods. The author shows how to change the level of expenditure over the years 2006-2015 and what is the share of expenditure on medical and pharmaceutical articles and medical devices in the total expenditure among Polish household. The basis of information article is the literature and the statistics including conducted by the Central Statistical Office household budget surveys. On the basis of the analysis of the collected information stated that Polish household each year spend more on health care including medicines and medical supplies and medical durable goods.

Keywords: household, health expenditure, household budget survey, Poland.